ACTE DE PRESA DE POSSESSIÓ DEL NOU RECTOR DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA, DANIEL CRESPO

7/06/2021

Amics i amigues, presents en aquest auditori o que ens seguiu a través del web,

Gràcies a tothom per ser aquí en un dia tan especial per a la nostra universitat, la Universitat Politècnica de Catalunya, i també i molt especialment per acompanyar amb la vostra presència l'equip amb qui he treballat la candidatura i amb el qual inicio aquesta aventura de quatre anys.

Quan preparava aquest discurs, potser el més important que he fet, pensava que m'agradaria saber-ne més, de parlar en públic. Diuen que a l'antiga Grècia, quan Demòstenes acabava de parlar, els que l'havien escoltat no deien "que bé que parla", com passava amb els altres retòrics, sinó que cridaven amb força i entusiasme: "Anem a la guerra!"
Ara voldria ser Demòstenes, però no perquè aneu a la guerra, és clar, sinó per compartir i encomanar-vos l'entusiasme d'un equip per la feina que ens espera a tots.

No sóc Demòstenes i, per tant, renuncio a un resultat tan reeixit; miraré, això sí, d'endreçar tan bé com sàpiga algunes idees que vull compartir amb tots vosaltres.

Ahir em llevava sentint que deu milions de persones han mort a causa de la COVID-19, força més que els habitants de Catalunya. En primer lloc, m'agradaria tenir un record per a totes elles i per a les seves famílies. Aquests darrers mesos la COVID-19 ha sacsejat amb força la nostra societat i, malgrat que en comencem a veure el final, encara continuem patint-ne els efectes. Des d'aquí vull fer també un reconeixement a tots els col·lectius que s'han mobilitzat per fer-hi front, sense escatimar esforços, i que han estat clau tots aquests mesos. Un reconeixement també a totes les persones de la nostra universitat, del món del coneixement en general, que no han dubtat ni un moment a respondre als nombrosos reptes que la COVID-19 ens ha posat al davant.

I permeteu-me també fer un reconeixement especial a la gent UPC: PAS, PDI i estudiantat, que han mantingut activa la Universitat durant un dels períodes més complicats. Cal, en aquest punt, un reconeixement especial al rector Torres i el seu equip, que han pilotat la institució durant aquests temps de pandèmia. També als equips rectorals d'altres universitats presents avui aquí, que han estat al capdavant d'uns dels moments més incerts i convulsos dels darrers temps.

Aquest és un any assenyalat per a la UPC. Celebrem cinquanta anys, un aniversari que hem hagut de celebrar d'una manera diferent de la que ens hauria agradat. Tot i així, s'ha fet un esforç enorme per, malgrat tot, desenvolupar les activitats que mereix aquesta commemoració, una commemoració que hem estructurat entorn dels objectius de desenvolupament sostenible, amb la qual cosa hem volgut palesar el compromís social de la UPC. Des d'aquí m'agradaria posar en relleu la feina feta i reconèixer l'esforç i el treball de totes les persones que ho han fet possible. Continuarem celebrant amb diverses activitats durant els propers mesos el mig segle de la nostra universitat.

Aquests cinquanta anys de la UPC, tot i que alguns dels centres que la integren són centenaris o fins i tot bicentenaris, han convertit la nostra universitat en una peça clau del nostre país, una institució de referència que ha aconseguit que es pugui associar de manera natural la tecnologia catalana a la marca UPC i que, hereva de la tradició d'ensenyament industrial a Catalunya, ha sabut garantir un present com a referent tecnològic i un futur com a element indispensable per afrontar els reptes enormes i apassionants de la nostra societat.

Però l'impacte social de la UPC va més enllà: si mirem el nostre entorn, les nostres cases, les nostres infraestructures civils o de comunicacions, són producte de la tasca de la UPC. A través dels seus titulats i titulades, la UPC ha donat i dona forma al país; aquesta és la dimensió i, per tant, la responsabilitat de la nostra tasca: el coneixement que imparteix la UPC dibuixa la Catalunya del futur. I això explica la transcendència del nostre compromís social.

Els 36.000 estudiants de la UPC són la raó de la seva existència i la nostra prioritat. Gràcies a ells i a la tasca del nostre professorat i personal d'administració i serveis al llarg d'aquests cinquanta anys, la nostra universitat se situa en aquests moments en una posició important a la lliga de les grans universitats mundials, i ho fa per mèrits propis: en producció científica i tecnològica, en transferència de tecnologia i en inserció laboral, entre d'altres.

Però també cal dir que els darrers deu anys han estat molt difícils per a la UPC, per a les universitats catalanes i per al país en general a causa de la crisi econòmica. Des d'aquí m'agradaria fer un reconeixement explícit als equips rectorals que han dirigit la UPC durant aquesta època, que han superat situacions extremadament complicades i ens han permès arribar fins aquí, masegats però amb l'esperit i l'essència intactes per continuar avançant.

I amb la mateixa claredat vull dir que la UPC, i el sistema universitari català en general, han fet un esforç titànic durant els anys de la crisi per continuar oferint el servei que la societat necessita i mereix i per respondre quan ha estat necessari fer un pas endavant.

Ho hem fet amb vocació de servei públic i conscients de l'excepcionalitat, però també n'hem pagat un preu molt alt.

Ho hem fet a costa de tensionar enormement el nostre capital humà, la nostra gent, que s'ha superat per mantenir el nivell que la societat demana.

La crisi ens ha comportat una enorme reducció de la plantilla i una precarietat que encara patim. Revertir aquesta situació serà la principal prioritat del nostre mandat, per projectar-nos, per passar de la resistència a l'esperança, de la lluita per mantenir-nos a l'audàcia i la passió d'obrir noves portes al futur.

La UPC del futur es fonamenta en **tres grans pilars**:

El primer és el nostre compromís en la formació de professionals competents que puguin incorporar-se al teixit productiu i impulsar el progrés econòmic del nostre país, que posin la vida de les persones i la sostenibilitat del planeta al centre.

El segon és l'excel·lència en la recerca i la transferència de tecnologia, dos aspectes que van íntimament lligats en una universitat tecnològica. I, acompanyant-los, la formació del talent jove, creatiu i valent, que haurà d'afrontar i resoldre els reptes socials i mediambientals dels temps futurs i no tan futurs. Som referents en aquests àmbits i aquesta és una de les nostres fites i una de les nostres cartes de presentació més importants.

El tercer és l'arrelament al territori. Som la universitat amb una implantació territorial més gran. Som presents en nou campus a set ciutats (Barcelona, Castelldefels, Manresa, Sant Adrià de Besòs, Sant Cugat del Vallès, Terrassa i Vilanova i la Geltrú). I ens enorgullim de ser al costat de les empreses i de les ciutats petites i grans que vertebren el nostre país. Aquesta proximitat ens facilita desenvolupar projectes connectats amb el teixit social, econòmic i cultural, però també ens proporciona una situació estratègica que ens permet detectar, com cap altra institució acadèmica, les necessitats del territori i contribuir a projectes significatius per a la gent que hi viu.

Aquests tres pilars no serien suficients per projectar-nos cap al futur sense una de les nostres principals habilitats: **la capacitat d'adaptació al canvi**, la capacitat d'entendre i conviure en un entorn en constant efervescència, on no només han de canviar les respostes sinó que molt sovint han de canviar les preguntes. El canvi pot generar inseguretat, però és símptoma de vitalitat, i la UPC està preparada per conviure-hi.

Aquesta és la fórmula UPC. Una rica, complexa i recurrent interacció entre la formació dels millors professionals i les millors professionals, l'excel·lència en la recerca i la formació del talent investigador, l'arrelament al territori, el respecte al medi ambient i la capacitat d'adaptació a entorns canviants.

I el que és bo per a la UPC també ho és per al país. Volem ser un catalitzador del progrés econòmic, social i cultural per a tothom, i que la nostra institució sigui un actiu que aporti confiança per encarar el futur, sempre incert i ple de reptes.

A la UPC volem generar benestar. Tenim l'oportunitat de lluitar, des del nostre àmbit, per fer un món millor i sostenible i una societat més justa i equitativa: des de la cooperació per al desenvolupament, la recerca i els nostres valors fins a totes i cadascuna de les nostres accions.

Els reptes del mandat

Els reptes que haurem d'afrontar durant el mandat són diversos, alguns dels quals potser encara no els podem o sabem anticipar. Però deixeu-me que en destaqui **3 de principals**.

El primer és recuperar el 100 % de la nostra potencialitat per servir de la millor manera possible el nostre estudiantat i la nostra societat. Per això és fonamental ser una universitat jove, dinàmica, amb energia, que sigui atractiva per al talent jove d'arreu del món.

En aquesta estratègia és imprescindible el relleu generacional. L'envelliment de la plantilla, conseqüència de la manca de cobertura de les baixes per jubilació tant de professorat com de personal d'administració i serveis, obliga a prendre accions ràpides i precises. El nostre objectiu és recuperar en aquest mandat la plantilla perduda durant els darrers deu anys.

Aquesta recuperació de plantilla s'ha de fer incorporant talent extern però també facilitant la **incorporació del professorat associat que ha mostrat interès per fer carrera acadèmica a la Universitat**, segons les característiques de les diferents àrees de coneixement. Per això és essencial que es materialitzin els canvis legislatius anunciats que ho han de permetre.

Altres universitats catalanes pateixen problemes de plantilla similars. Per tant, **necessitem l'acció conjunta i coordinada entre les diferents administracions i un esforç econòmic per fer possible l'objectiu de recuperar en quatre anys el que hem perdut en deu**. Necessitem fer-ho bé, però també necessitem fer-ho ràpid. I sabem que en aquesta tasca tenim l'ajut inestimable de la nova Conselleria de Recerca i Universitats. Em prendré aquí la llicència de comprometre els rectors de totes les universitats catalanes i dir-li a la consellera que pot comptar amb el nostre suport a les polítiques que de ben segur desenvoluparà en benefici del sistema universitari i de recerca català.

El segon gran repte és **continuar impulsant l'excel·lència científica i tecnològica de la UPC durant aquesta renovació generacional**.

Fèiem referència abans que parlar de la UPC és parlar de la tecnologia a Catalunya i que l'objectiu del desenvolupament tecnològic és millorar les condicions de vida. Els reptes socials, climàtics, de salut, tecnològics són molts i diversos, i la UPC ha d'estar preparada per respondre-hi.

Fer front a aquests reptes depèn de factors externs i interns. No m'estendré en els factors externs, que són ben coneguts: cal una estratègia de país per incrementar la inversió en recerca, així com cal fer els canvis legals llargament demanats per la comunitat científica, en particular la llei de la ciència. Cal mobilitzar més recursos públics i reforçar la col·laboració publicoprivada. Convé recordar, convé recordar-nos, que la inversió en la universitat pública retorna sempre a la societat, multiplicada per cinc.

La nostra tasca, però, és actuar sobre els factors interns, millorar la nostra organització i la nostra activitat. Permeteu-me aquí fer referència a l'enyorat Jorge Wagensberg, que també va ser professor de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona i que va dir: "La innovación requiere tres cosas: tener una idea buena (uno), darse cuenta de que lo es (dos) y convencer de ello a los demás (y tres)… y casi nunca es una misma persona la que logra las tres."

Aquest aforisme reflecteix que la ciència i la tecnologia avancen gràcies a la cooperació entre diferents actors, que cal trobar on sigui: en un altre país, en una altra institució o en una

empresa. Per això cal avançar en la nostra estratègia d'internacionalització, fent que abasti tots els col·lectius i missions de la Universitat i aprofiti de manera eficient la transformació digital. La UPC s'ha de projectar des de Catalunya cap al món, ha d'actuar com l'actor global que ja és. El nostre campus és el món i iniciatives com UNITE! dibuixen el futur de la universitat europea. Hem de ser capaços d'aprofitar la nostra forta implicació territorial i la proximitat al teixit empresarial. En la cadena de valor de la innovació, ser a prop del mercat pot reportar també coneixement que cal saber reconèixer.

I volem que la UPC sigui també una referència en coneixement científic i tecnològic més enllà de la comunitat universitària.

Volem ser un model que estimuli les vocacions científiques entre els joves i les joves. Especialment entre les joves. És absolutament clau per a la nostra societat treballar per incrementar la presència de dones a les disciplines STEAM. És veritat que s'ha fet una bona feina, però no ens podem conformar amb els resultats aconseguits fins ara. El futur és tecnològic i ha de sortir d'una visió igualitària que consideri les necessitats de totes les persones. Des de la UPC no deixarem de crear oportunitats que ens permetin que les disciplines científiques i tecnològiques siguin presents en la quotidianitat del món educatiu i invertirem esforços a feminitzar les disciplines STEAM. Ens hi juguem molt.

Però també volem ser referència pel que fa a la socialització del coneixement. La UPC i el conjunt d'universitats catalanes hem de contribuir a difondre informació veraç i fiable basada en l'evidència científica. En un món on les *fake news* proliferen, aquesta qüestió no és trivial. Hem de generar confiança i eines per a la reflexió.

El tercer gran repte: compromís amb el nostre estudiantat i amb la societat

El nostre compromís amb l'estudiantat comporta oferir la millor formació amb la millor metodologia. Amb una plantilla rejovenida i dinàmica podrem afrontar amb garanties la renovació docent lligada a la digitalització que s'albira, en la qual haurem d'aprofitar l'experiència aconseguida durant la pandèmia. I hem de recuperar la riquesa de la vida universitària, l'activitat associativa i cultural, que també van patir les retallades degudes a la crisi i, posteriorment, les restriccions per la pandèmia. Les implicacions socials de la ciència i la tecnologia no deixaran d'augmentar, i necessitem enginyeres, arquitectes i graduades amb la consciència social, l'esperit crític i la independència de criteri que resulten d'una formació integral.

Aconseguir aquest objectiu requereix recuperar la normalitat de l'activitat universitària. Les dades epidemiològiques i el ritme de vacunació permeten especular amb fonament que el proper curs es podrà desenvolupar de manera presencial. Considerem que la renovació metodològica a què em referia abans s'ha de fer a partir de condicions de normalitat i després d'un procés de reflexió de fons amb la participació de tots els estaments implicats.

Si l'estudiantat és, com hem dit, la raó de ser de la UPC, hem de continuar treballant perquè la seva veu s'escolti a l'equip de direcció. Per això, acordarem amb el Consell de l'Estudiantat

la creació de la figura de la delegada o delegat del rector per a l'Estudiantat, que serà una figura adjunta al Vicerectorar de Docència i Estudiantat.

El nostre compromís amb la societat es vehicula també a través de la defensa de la llengua i la cultura catalanes. Cal ser una universitat oberta al món sense renunciar a la pròpia identitat, perquè saber llengües ens enriqueix però la llengua pròpia ens defineix. I com a primera mesura crearem la Comissió de Política Lingüística i renovarem el Pla de llengües de la UPC, que va finalitzar el 2020.

Finalment, hem de ser conseqüents amb els nostres principis i actuar amb la màxima responsabilitat com a institució. Hem de treballar per complir els compromisos de reducció de la petjada ecològica de la mateixa institució, cosa que requereix importants inversions. I hem de revisar la nostra política de contractació de béns i serveis, incloent-hi criteris de responsabilitat social, essent conscients que amb aquesta política transmetem un clar missatge a la societat.

Per fer aquesta tasca, tinc al meu costat un equip de persones excepcional, molt compromeses amb la institució i amb experiència de gestió. I, per sobre de tot això, amb una il·lusió desbordant des del moment en que vàrem començar aquesta aventura. Però sobretot compto amb l'empenta de la comunitat UPC, estudiantat, professorat i personal d'administració i serveis, la nostra autèntica riquesa.

Amb aquesta il·lusió i aquest compromís, i des de la humilitat, ens posem al servei de la comunitat UPC per fer la universitat que el nostre estudiantat i el nostre país demanen i mereixen.

Acabaré amb alguns agraïments. El primer i més important, a la comunitat universitària, que ens ha donat la seva confiança, i el segon, als companys i companyes que ens han donat suport durant la preparació de la candidatura i la mateixa campanya electoral. Vull tenir un record per les persones que m'agradaria veure assegudes en aquesta sala: la meva mare, Maria Pilar; en Joaquim; la Trini; en Josep Maria; en Víctor, i l'Enrique. I vull agrair el suport de la meva família: el meu pare, els meus germans, el meu fill Oriol i la dona de la meva vida, Titat. Per a tots, el meu agraïment més sincer.

Moltes mercès.